

TOMAŽ ŠALAMUN

Süket testvéreimnek

Üres mennyetektől vagyok fáradt.
 Lábra-láb, szájra-száj, ti hullák.
 Melyik erő nem engedi a kivirágzást?
 A szolga fejekben a gulág, mely terjed, mint a rák?
 Szívemben Istent hordozom, és szétoosztom,
 mint a vizet a régesrég szomjazóknak.
 Akik ellankadnak e provincia kieszelt
 tektonikája, az öngyilkosság piederesztálja
 s a nemzeti bajnok miatt.
 Akik térdelnek, ölnek, alszanak,
 akik félelmet már nem éreznek.
 Nem hagyom, hogy bárhol
 szabad legyek és az üres, kiszáradt
 feketeségbe hulljak, csak a saját szülőföldemen.
 Nem vagyok cinikus, költő, próféta vagyok.
 Életemmel odatávozom, ahova tartozom.
 Hálóitok nem fojtanak meg,
 sainte-beuvi motyogásokot
 senkinek se lehet a kritériuma.
 Nem fogok meginogni és elesni, mint Cankar.¹
 Steril misébe se aranyoznak, mint Župančičot.²
 Az én elemem a tenger, ha nektek nincs, adhatok belőle.
 Az én elemem a megölt és megmérgezett levegő, megtisztítva.
 Ha én lennék az egyedüli, akiben szabadság liheg,
 nem adnám meg magam.
 Inkább a halál, mint lekvárotoknak ez a megalázó genocídiuma.
 A lélek örök, nem tudjátok.
 Én már említettem ezt nektek.
 E térség csak mindannyiunk rettenetes
 erőfeszítésével maradhat fenn.
 S ha a lábam alatt alkalmatlankodtok,
 szétrúglak titeket, mint a hangyákat.

Jobb egy élő, aki saját mámoráról és gyötrelméről
 tanúskodik, mint Hádésznek ez az összeragadt
 zselatinja, amely egyáltalán nem az eleven emberek
 s a lineáris idő árnyékának
 a nyoma, mely a föld alatt
 is, az égbolt felett is lélegzik, csak
 agyarak kellene, fogak
 és az istenek kegyelmével belecsapni
 e megtört sorsú szív közepébe, hogy bárcsak
 felébredne már valaki és meghallana valamit.

Gracias a la vida, que me ha dado tanto.

Elevenen befalazva

*A kommunisták ugyanazokat a székeket használják,
ugyanazokat a lépcsőket. Az ő ereikben is vér
áramlik. Ugyanúgy esznek, nyelnek, néznek,
mint mi, ugyanaz a villany világít nekik,*

*amelyik nekünk. Éveken át volt egy nagyon jó
kommunista barátom. És saját gyerekeim:
a fél kommunisták fél emberek rettenetes
példái. Szét lettek verve. A kommunisták mindig*

*neked szegeznek: vagy-vagy, és mert zenitem
csúcsán nem likvidáltak, idejüket sebeztek meg. Ám
még mindig teljes hatalommal s erővel rendelkeznek,
órákkal, csengőkkel, még mindig fényes nappal,*

*gyermeked arcába mondják: gyere, legyél
kommunista. Szájuk, mint a hangyáké, ám
tulajdonukról nem mondanának le. Szegekkel
verték bele a Végrehajtó Tanácsba. Befalazták*

*a paloták folyosóiba, az úgynevezett
Központiba. Jóllehet köröskörül minden zöld,
jóllehet mindenütt csupa fa, a város közepén.
A kommunisták pontos ütés a vérbe.*

*Párójukat észrevétlen belélegzi az ember.
És békében helyezik őket a sírba, zene közben,
örökre. Fájdalmasan és megrendülten, mint hogyha
majdnem ugyanolyan halálról lenne szó, mint a miénk.*

1 Ivan Cankar (1876–1918) szlovén író

2 Oton Župančič (1878–1949) szlovén költő

TOMAŽ ŠALAMUN (1941, Zágráb) 1965-ben diplomázott művészettörténet szakon. Éveket töltött Amerikában, jelenleg Ljubljánában él. Harminctödik verseskötete 2005-ben látott napvilágot *Napfogat (Sončni voz)* címmel. Magyarul *Póker* címmel jelent meg kötete 1993-ban.